سوالات درس : **فارسی (3)**	پایه : **دوازدهم**	رشته : **تمامی رشته ها**	تاریخ آزمون : **1402/10/**13
امتحانات نوبت اول	سال تحصیلی: 1403-1402	تعداد صفحات سوال : **3 صفحه**	ساعت شروع : صبح
نام ونام خانوادگی :	دبیرستان **بهار**	سنجش و ارزشیابی تحصیلی ناحیه یک اردبیل	مدت امتحان : **85 دقیقه**

ردیف	«سوالات»	بارم
	قلمرو زبانی (7 نمره)	
1	معنای واژه های مشخص شده را بنویسید. **الف)** مثل وصله های رنگارنگ بر طیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است. **ب)** نی حریف هر که از یاری برید	0/5
2	عبارت « آن که وجودش یا حضورش در جایی، وابسته به وجود کس یا چیز دیگری است.» در توضیح کدام واژه آمده است؟ **الف)** معلّق **ب)** طفیلی **ج)** مستعجل **د)** مستغرق	0/25
3	واژۀ مشخّص شده در مصراع « مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است » با کدام واژۀ بیت زیر هم معنی است؟ « کس چون تو طریق پاک بازی نگرفت با زخم نشان سرفرازی نگرفت »	0/25
4	کدام یک از مصراع های زیر فاقد غلط املایی است؟ **الف)** چه باک از موج بهر آن را که باشد نوح کشتیبان؟ **ب)** تن ز جان و جان ز تن مسطور نیست **ج)** نتوان شبه تو گفتن که تو در فهم نگنجی **د)** تو نمایندۀ فضلی تو سزاوار سنایی	0/25
5	واژۀ درست املایی را از داخل کمانک انتخاب کنید. **الف)** پس از او عموی بزرگم برجسته ترین شاگرد (حوزۀ / حوضۀ) ادیب بزرگ بود. **ب)** چه خوش گفته اند که (امپراتوری ها/ امپراطوری ها) ی بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، از سوءهاضمه می میرند. **ج)** باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و (خان / خوان) نعمت بی دریغش همه جا کشیده. **د)** حاجی آن قدر مهربان و دوس داشتنی است که (جرأت / جرئت) کنم برای آخرین بار با شوخی از این کارش انتقاد کنم.	1
6	در هر کدام از متن های زیر یک غلط املایی وجود دارد؛ درست آن ها را بنویسید. **الف)** دشمن عن غریب است که توی این دشت وسیع عملیات کند. توکّلت به خدا باشد **ب)** در آن هنگام که بهار حیاط علمی و اجتماعی اش فرا رسیده بود، ناگهان منقلب شد.	0/5
7	املای کدام یک از گروه واژه های زیر درست نیست؟ **الف)** تحفه و ارمغان **ب)** اعراض و انصراف **ج)** ثواب و مصلحت **د)** تریاق و پادزهر	0/25
8	در بیت زیر « کدام واژه» و به چه« قرینه ای» حذف شده است؟ « گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند »	0/5
9	در عبارت زیر، نقش دستوری واژه های مشخّص شده را به ترتیب بنویسید. « آتش عشق او را چنان گرداند که همۀ جهان، آتش بیند.	0/5
10	در متن « در چریغ آفتاب کنار قنات در شهر سیرجان اتراق می کردیم. سی و پنج فرسنگ راه بین سیرجان و کرمان را دو شبه با کامیون طی کردیم.» **الف)** نوع وابستۀ وابسته را بنویسید. **ب)** نمودار پیکانی آن را رسم نمایید.	0/25 0/5
11	در بیت « تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن ها پس افکند» **الف)** چند ترکیب اضافی وجود دارد؟ **ب)** یک ترکیب وصفی پیدا کنید و بنویسید.	0/25 0/5
12	نقش دستوری ضمیرهای پیوسته مشخّص شده را در گزینه های زیر بنویسید. **الف)** تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دلبند **ب)** چون برسیدم، بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت.	0/5
	ادامۀ پرسش ها در صفحه دوم	

www.kanoon.ir

	قلمرو ادبی (5 نمره)	
13	**الف)** مصراع اول بیت زیر را کامل کنید. « ..... بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی» **ب)** بیتی از شعر « صبح ستاره باران» را بنویسید که در هر دو مصراع آن واژۀ « صبح» به کار رفته باشد.	0/5 0/5
14	در عبارات زیر، جاهای خالی را به درستی پر کنید. **الف)** در عصر مشروطه با توجّه به دگرگونی های سیاسی و اجتماعی، غزل ..... رواج یافت و در سروده های شاعرانی مانند عارف قزوینی و فرّخی یزدی می توان نمونه های آن را یافت. **ب)** کتاب ..... نوشتۀ « عین القضات همدانی» است.	0/5
15	نام پدیدآورندۀ آثاری را بنویسید که نادرست آمده است. « فیه ما فیه : سهروردی – مثل درخت در شب باران : محمدرضا شفیعی کدکنی – تذکرۀ الاولیا: جامی – قصۀ شیرین فرهاد: احمد عربلو »	0/5
16	آرایۀ درست را از داخل کمانک مشخّص نمایید. **الف)** آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد (جناس تام / ایهام) **ب)** هر نفسی که فرو می رود، ممدّ حیات است و چون برمی آید، مفرّح ذات. (تضمین / سجع) **ج)**دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند (مجاز / پارادوکس) **د)** تو قلب فسردۀ زمینی از درد ورم نموده یک چند (اغراق / حسن تعلیل)	1
17	با توجّه به ابیات زیر، هر یک از واژه های مشخّص شده « نماد» چیست؟ **الف)** کز نیستان تا مرا ببریده اند در نفیرم مرد و زن نالیده اند **ب)** چو از شمعی رسد پروانه را نور درآید پرزنان پروانه از دور	0/5
18	با توجّه به ابیات زیر، درستی و نادرستی گزینه ها را تعیین کنید. « آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم ملّت امروز یقین کرد که او اهرمن است» « عارف قزوینی» « با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» « فرّخی یزدی» **الف)** «تلمیح »و «لفّ و نشر » آرایه های مشترک هر دو بیت است. درست□ نادرست□ **ب)** در شعر عارف قزوینی دو تشبیه وجود دارد. درست□ نادرست□ **ج)** در شعر فرخی یزدی « جناس افزایشی» به کار رفته است. درست□ نادرست□	0/75
19	شاعر در بیت زیر از « اسلوب معادله» بهره گرفته است؛ دو دلیل خود را بنویسید. « عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل، یکسان می کند پست و بلند راه را	0/5
20	آرایۀ مشترک در دو مصراع زیر چیست؟ **الف)** با شیر سپهر بسته پیمان **ب)** پنهان مکن آتش درون را	0/25
	قلمرو فکری(8 نمره)	
21	نویسنده در عبارت زیر، به فرمان برداری ساکنان « کرانه های فرات» از کدام حکومت اشاره می کند؟ « کرانه های فرات، خط از کرانۀ رود تیبر می خواندند.»	0/5
22	در بیت« در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت» ، منظور از بخش مشخّص شده چه کسانی است؟	0/5
23	در عبارت زیر منظور از « گل های الماس» و « قندیل زیبای پروین» چیست؟ « آن شب نیز ماه با تلألؤ پرشکوهش از راه رسید و گل های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سرزد.»	0/5
24	عبارت زیر یادآور کدام مثل است؟ « از بیم عقرب جرّارۀ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیۀ حکومت سرهنگ ها پناه ببرد.»	0/5
25	« ضرورت توسّل به مرشد و مراد» از مفهوم کدام بیت برمی آید؟ **الف)** در عالم پیر هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است **ب)** آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند	0/25

ادامۀ پرسش ها در صفحۀ سوم

www.kanoon.ir

26	بیت « خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است» به کدام داستان اشاره دارد؟	0/5
27	با توجّه به متن زیر، چرا عین القضات همدانی، عشق ورزی را در عرفان واجب دانسته است؟ « ای عزیز، به خدا رسیدن فرض است و لابد هر چه به واسطهٔ آن به خدا رسند فرض باشد به نزدیک طالبان. عشق بنده را به خدا برساند؛ پس عشق فرض راه آمد.»	0/5
28	در شعر زیر، مقصود پروین اعتصامی از بخش مشخّص شده چیست؟ « گفت: مستی زان سبب افتان و خیزان می روی گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»	0/5
29	در شعر زیر، منظور ملک الشعرای بهار از « مادر سرسپید » کیست؟ « ای مادر سرسپید بشنو این پند سیاه بخت فرزند»	0/25
30	ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.	
	الف) همه از فضل تو پویم	0/5
	ب) گفت: کار شرع، کار درهم و دینار نیست	0/5
	ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد	0/5
	د) برکش ز سر این سپید معجر	0/5
	هـ) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق	0/5
	ز) عشق به هر دیده، روی ننماید.	0/5
	و) در این دو شهر تنها یک سرپری زدیم.	0/5
	ی) عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده	0/5
	شاد و پیروز باشید. شمسی سرافراز جمع نمره	20

www-kanoon-ir

نمره	با عدد:	نمره	با عدد:
تصحیح	با حروف :	تجدید	با حروف :
اول	نام ونام خانوادگی و امضای مصحح:	نظر	نام ونام خانوادگی وامضای مصحح:

باسمه تعالی

کلید سوالات امتحان درس: فارسی(3)	دبیرستان: بهار	پایه: دوازدهم	رشته: تمامی رشته ها	امتحانات نوبت: اول

1-الف) نوعی ردا **ب)** دوست، همدم، همراه (هرکدام 0/25)

2- ب (طفیلی) (0/25) **3)** طریق(0/25)

4) ج(0/25)

5) الف) حوزه ب) امپراتوری ها ج) خوان د) جرئت (هرکدام 0/25)

6) الف- عن قریب ب) حیات (هرکدام 0/25)

7))صواب(0/25)

8) می خورم – قرینهٔ معنایی (هرکدام 0/25)

9) آتش (مصراع اول) : نهاد آتش (مصراع دوم) : مسند

10) الف) ممیز (0/25) **ب)** سی و پنج فرسنگ راه (0/5)

11) الف) دو ترکیب اضافی (0/25) **ب)** مشت درشت (0/5)

12) الف) مضاف الیه ب) مفعولی (هرکدام 0/25)

13- الف) گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد (0/5)

ب) آیینهٔ نگاهت پیوند صبح و ساحل (0/25) لبخند گاهگاهت صبح ستاره باران(0/25)

14- الف) غزل اجتماعی (0/25) ب) تمهیدات (0/25)

15- فیه ما فیه: مولوی تذکرهٔ الاولیا: عطار(هرکدام 0/25)

16- الف) جناس تام ب) سجع ج) مجاز د) حسن تعلیل (هرکدام 0/25)

17- الف- نیستان: نماد عالم معنا/ قرب پروردگار / کل و حقیقت هستی (0/25)

ب) پروانه: نماد عاشق حقیقی و راستین (0/25)

18- الف) نادرست ب) درست ج) درست(هرکدام 0/25)

19- یک: مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است. / دو: هر دو مصراع استقلال معنایی دارد و می توان جای دو مصراع را عوض کرد. / سه: بین دو مصراع ارتباط تشبیه برقرار است. (هرکدام 0/25) (دو مورد کافی است.)

20- استعارهٔ مصرحه (مجاز) (0/25)

21- حکومت روم (0/5) **22-** شعرا- نویسندگان- روشن فکران(0/5)

23- گل های الماس: ستارگان قندیل پروین: خوشهٔ پروین(هرکدام 0/25)

24- از چاله به چاه افتادن(0/5) **25-** ب (0/25)

26- داستان حضرت بوسف و خانه غم حضرت یعقوب(0/5)

27- او معتقد است که عشق وسیلهٔ رسیدن به خداست. (0/5)

28- اوضاع نابسامان و فساد در جامعه(0/5)

29- دماوند (0/25)

30- الف) تنها از فضل و بخشش تو دارای حرکت و پویایی هستم. (0/5)

ب) در شرع و دین، رشوه دادن حرام است. (0/5)

ج) دیوانگی عشق از هوشیاری جهان باارزش تر است. (0/5)

د) این برف را که همچون روسری سفیدی روی تو نشسته کنار بکش. (0/5)

هـ) انسان دردآشنایی می خواهم که از دوری یار دلش سوخته باشد. (0/5)

ز) عشق خود را به چشم هر کسی نشان نمی دهد. (0/5)

و) در این دو شهر توقّف کوتاهی کردیم. (0/5)

ی) شیرهٔ انگور با قدرت خداوند به عسل خالص تبدیل شده است.(0/5)

با تشکر: شمسی سرافراز